

SZILÁGYI RÉKA logopédus

CJRAE Mureş - S. Illyés Lajos Ált. Isk. Szováta

A KIS KAKUKK NAGY HANGJA

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kicsi kakukk. Olyan kicsi volt, hogy emberi szem alig látta. Nagyon búsult a kis kakukk, hogy ő milyen picike, és főként amiatt, hogy nagyon halkan tudott csak énekelni. – Kakukk, kakukk! – próbálgatta hangját, de senki nem hallotta. Az is bosszantotta a kis madárkát, hogy amikor testvérkéivel beszélgetni próbált, valahogy nem sikerült úgy elmondani, ahogy szeretne volna. Emiatt nem is igen értették őt. Elindult hát világgá, hogy megtudja, hogyan tudna hangosan kakukkolni, hogyan tudna madárverset, erdei mesét mondani.

Alighogy elindult, mindjárt szerencsével is járt. Találkozott egy nagy, kendermagos kakassal. – Kukkurigúúúúú! – kukorékolt a kakas olyan hangosan, zengően, szépen, hogy a kis kakukk mindjárt tudta, megtalálta, akit keresett.

– Te kakas, olyan szép a hangod, olyan szépen kukorékolasz! Mondd csak, engem is megtanítasz hangosan énekelni, madárverset, erdei mesét mondani?

A kakasnak megtetszett a szép szó, és elhatározta, hogy segít a kis kakukknak. Bár ő nem tudott kakukk-nyelven, de olyan sok barátja volt, olyan sokat látott-hallott már életében, hogy biztos volt benne, jót tehet a kis madárkával. Nem is hívták másként a környéken, mint Sokattudó Kakas Úr.

– Elmondom mit kell tenned, de vigyázz, mert sok-sok próbát kell kiállnod, sok-sok mindent kell megtanulnod, de ha sikerül, te leszel a vidéken a legszebben éneklő, legszebben verselő, legnagyobb mesélő kakukk.

A kakas ezután felsorolta, kihez kell menni, kitől mit kell megtanulni:

- *a téli szélről a fűvást – erőteljes, hideg levegővel, kicsire kerekített ajkakkal fújunk*
- *a nyári szélről a fűjdogálást – nagy, kerek szájjal, meleg levegőt lehelünk*
- *a rigótól a fűtyülést*
- *a lufitól a pukkanást – fújuk fel az arcunkat, és tartuk benn a levegőt, majd hirtelen „p” hangoztatása mellett engedjük ki*

- *a mozdonytól a pöfögést* – ismételjük úgy, hogy nem hirtelen, hanem folyamatos „p” hangoztatás mellett engedjük ki a levegőt
- *a háborgó tengertől a hullámozást* – egy kortynyi vizet jobb, majd bal arcba küldünk, mint a levegőt az imént, és csak utána köpjük ki
- *a fagyizó kislánytól a nyammogást* – mnyjám, mnyjám hangoztatása mellett rágjunk, majd lehajtott fejjel próbáljunk nyelni
- *a durcás kislánytól a duzzogást* – picire, kerekre összehúzott ajkak megtartása
- *az mókustól a puszidobást* – erőteljes cuppogtatás
- *a csókától a csacsogást* – erőteljes csucsucu-csocsocso ejtés
- *a sástól a susogást* – ssssss, susususu, sásásá, sósósó ejtése többször egymás után
- *a tyúktól a kotyogást* – kottty, tyityityi ejtése többszöri ismétléssel
- *a víztől a locsogást* – liccs-loccs ejtése ismétlésekkel
- *az ajtótól a csukódást* – kicsukkkk-kicsukkk többször
- *a lótól a patkók dobogását* – erőteljes csettintés nagyra nyitott szájjal, nem csak nyelvheggyel, a lapos nyelv első harmadával (alapgyakorlat)
- *a gyerekektől a hintázást (nyelvhinta)* – a nyelv hegye az alsó fogmederben, a nyelvtest előre-hátra mozog, nyitott szájállással
- *a lusta kislánytól az ásítást*
- *a szorgos lánytól a sepregetést* – lapos nyelvvel végigsimítjuk a szájpadrást, hátulról előre és előlről hátrafelé (itt jól odatapasztva)
- *a harangtól a harangozást* – a nyelvheggyel megérintjük a szélesre húzott ajkak szegletét
- *a fogorvostól a fogmosást* – nagyra nyitott szájállás mellett a felső és alsó fogsor nyelvheggyel való végigsimítása
- *a kis cicától a lefetyelést* – kidugjuk a nyelvet, hirtelen berántjuk
- *a nagy macskától a bajusz lenyalogatását* – a felső ajak és orr közötti terület végigsimítása a nyelvvel
- *az énekestől az éneklést* – erőteljes lá-lá-lá ejtéssel, ismert dallamok
- *türelmes embertől a türelmet* – apró pufuleť darabkák megtartása a nyelvhegy és a felső fogmeder közt, nyitott szájállással, ameddig a pufuleť feloldódik a nyálban
- *a bohóctól a nagy mutatványokat:*

- o Nagy gombot fűzzünk cérnára. Tegyük az ajkak és a fogak közé a gombot. Gyengéden húzzuk a cérnát, a gyerek ajkaival tartsa benn a gombot.
- o A gombot bal oldalra, jobb oldalra húzogatva ismételjük meg a próbát a benntartással.
- o Egy üres műanyag flakonra kössük a gombot. Emelje fel a flakont az ajkai és a gomb segítségével.
- o Nehezítsük meg a gyakorlatot azzal, hogy a flakonba egyre több vizet töltünk.
- o Vegye a szájába a szívószálat, és tegye a nyelve alá, majd fölé.
- o Próbálják a gyerekek a jobb oldalról a nyelv segítségével a bal oldalra tenni a szívószálat.
- o Nyelvlapoc (spatula) megtartása az ajkak között, erre minél több könnyű tárgy felépítése, megtartása.

A kis kakukk alig győzte végighallgatni a sok feladatot, de szorgalmasan neki látott, és szép sorban mindent megtanult. Különösen szerett fütyülni, ásítani, hintázni. A bohóc mutatványaiért pedig egyenesen rajongott.

Amikor mindent megtanult már, izgatottan állt a nagy kakas elé.

– Lássuk, mire mentél, te kis kakukk – szólt kíváncsian hozzá a kakas.

A kis madár sorra mindent bemutatott. Amikor a végére ért, örömeben dalra fakadt: - Kakukk-kakukk-kakukk! – de olyan szépen, csengően és hangosan, hogy erdő-mező, falu-város lakói mind odagyűltek, és csodálkozva hallgatták a kis madár gyönyörű énekét. Ha figyelmesek vagytok, ti is hallhatjátok, ha erdő közelében jártok. És hogyha még azt is meg akarjátok tudni, milyen gyönyörű madárverseket tud, és hogyan mesél... Ehhez bizony meg kell keresnetek őt...

Ez az írás egy példa a beszédszervi torna beépítésére mese-feldolgozásban.

A fenti mese fonala olyan gyakorlatok elvégzésére ad alkalmat, melyek különösen is fontosak a nyelvlökéses nyelés leépítésében és a normál nyelés megalapozásában. Vannak benne ajakgyakorlatok, szívó-, fűvógyakorlatok, arcizomerősítő gyakorlatok, nyelvgyakorlatok.

A szerző